

Ota pruuta uutta inflyensaa vasthaan

Tornedalsfinska

Inflyensasta

Inflyensa A(H1N1) oon niin sanottu pandemiimi-inflyensa, joka leviää ympäri mailmaa. Aina useampi saapi tartunan täällä Ruottissaki. Ko se oon uusi viirus, niin paljon kukhaan ei ole siihen vielä immyyni ja sillä paljon useampi, ko tavalisen säsongi-inflyensan aikana, riskeeraa tulla siukaksi.

Melkein kelheen inflyensa ei ole vaaralinen, mutta joskus ilkeä siukkuus jonka symtoomit menevä yli jossaki viikossa. Symtoomit oon esimerkiksi feeperi, yskä, nuha, kurkkukipu ja pää- ja lihaskipu. Ussein sie väsy, joskus oksenat ja vatta pehmenee.

Jokku henkilöt riskeeraava kuitenkin tulla vakavammasti siukaksi ja piiaain saa jälkisiukkuusia niinku keuhkokuuhmeen. Niitten suojaamiseksi ja kans niitten jokka eri syistä ei saata otta pruutaa, oon tärkeää ette met kaikin freistaama jarruttaa tartunan leviämistä yhtheiskunnassa.

Jos halvat tietää enämpi inflyensasta ja pruuatista, mene sivule www.1177.se eli www.krisinformation.se. Sie saatat kans soittaa numehroon 1177 eli 020-20 20 00.

Loka-/oktuuperikuusta 2009 lähtien tämän folderin ja julistheen (affisch) joka kuuluu siihen, saapi sivulta www.socialstyrelsen.se.

Ota pruuta uutta inflyensaa vastaan

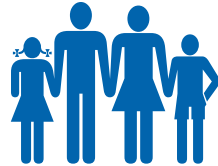
Suojaa itseäsi

Ottamalla pruutan, sie pienenät riskiä saa uuen inflyensan A(H1N1). Usseimat niistä jotka tuleva siukaksi, saava tavaliset inflyensaoihreet eikä tartte hoitoa siukkatuala. Mutta jokku tuleva pahoin siukaksi eli kuolevat inflyenshaan eli sen jälkisiukkuukshiin. Rapeasti puolila niistä jotka oon tulhee vaikeasti siukaksi, oon ollu joku muu siukkuus ennen eli niillä oon ollu heikentyyny imyynivastustus, ko muut taas ennen oon olhee kokohnaan friskit. Eli sie et saata olla aivan varma jos sie tulet vähä eli pahoin siukaksi inflyensasta.

Suojaa muita

Melkein kaikila oon kontakti semmosen kans jolla oon riski tulla vakavasti siukaksi uuen inflyensan takia, esimerkiksi jonku joka oottaa lasta eli jolla oon astma. Ja jokku ei saata ottaa pruutaa, niinku pienet lapset eli ihmiset joila oon muna-alegii. Ko otat pruutan, sie pienenät heän riskiä saa tartunan.

Estää tartunan leviämistä

Ko sie otat pruutan, sie autat ihmisiä sinun läheisyessä suojautumhaan ja sie autat kans yhtheiskuntaa toimimhaan niinku tavalisesti inflyensapandemiistä huolimatta. Inflyensa A(H1N1)) tarttuu helpomasti ko tavalinen inflyensa. Ja useampi oon kans althiimpi sen tartunalle, sillä ko meilä ei ole sitä siukkuutta ennen ollu. Sen takia rohki useampi, ko jokavuotisen inflyensan takia, saattaa tulla siukaksi yhtä aikaa.

Kenen pitäs ottaa pruutan?

Se oon tärkeää ette kaikki jotka saattava, ottava pruutan, mutta se oon erityisen tärkeää niile joila oon riski tulla vakavasti siukaksi inflyensasta. Niile tulhaanki sen takia tarjoahmaan pruutan ottoa ensiksi. Tämä jällaa niitä jotka oottava lasta ja henkilöitä jotka jatkuvasti kulkeva tohturissa jonku kruunisen siukkuuen takia. Enämpi tietoa siittä mikkä siukkuuet net oon, saat sivulta www.socialstyrelsen.se eli ottamalla yhtheyen siukkahoitohon sielä missä sie asut. Siukkahoitopärsunaalila tullee kans olheen etuoikeus saa pruutan.

Koska mie saatan ottaa pruutan?

Pruutaa uutta inflyensaa A(H1N1)) vastaan arvioihaan alkaa antamhaan loka-/oktuuperikuun puolivälissä.

Kenen ei pitäs ottaa pruutaa?

Henkilöitten, joila oon vakava alegii pruutan ainetta vastaan, pitäs kysyä neuoja omalta tohturilta ennen ko ottava pruutan.

Enämpi tietoa

Jos oottaa lasta

Jos sie ootat lasta, oon ekstra tärkeää ette sie otat pruutan. Imyynisuoja oon vähä heikempi ko sie ootat lasta, ja sillä sulla oon suurempi riski tulla vakavasti inflyensa-siukaksi. Ko oottaa lasta, oon erityisen suuri riski tulla vakavasti siukaksi ootusajan viimisitten kolmen kuukauun aikana, silloin keuhkoitten kapasiteetti oon pienempi.

Alegiit

Pruutassa oon muna-pruteiin jälkiä. Jos sie olet yliherkkä kananmunale, sinun pitäs kysyä neuoja sinun tohturilta pruutan ottamisesta. Voimakhaat reaksjuunit ei kuitenkaan ole tavalisia. Sinun pitäs kans kysyä neuoja sinun tohturilta, jos sie ennemin olet reakeeranu ko olet ottanu inflyensapruutan eli jonku muun pruutan.

Kruuniset siukkuuet

Jos sulla oon kruuninen siukkuus, jonka takia sie ussein olet kontaktissa tohturin kans, oon erittäin tärkeää ette sie otat pruutan, ko sie saatat tulla siukemaksi ko toiset jos saat inflyensan eli jonku jälkisiukkuuen inflyensan jälkhiin.

Imettäminen

Sie saatat ottaa pruutan jos imetät

Heikentyyny imyynisuoja

Pruutan saattaa antaa henkilöile joila oon heikentyyny imyynisuoja, ko siinä ei ole elävää viirystä.

Rokottaminen/Pruutan antaminen Lapset alle 6 kuukauun ikäset:

Rokottamista ei suositella.

Lapset 6 kuukauun ikästä 12 vuotihaksi:

Puolen annoksen rokottamista suositelhaan. Rokottaminen tehään kahesti, joila vähiintehään kolmen viikon väli.

13 vuotihasta ja vanhemat:

Koko annoksen rokottamista suositelhaan. Rokottaminen tehään yhen kerran.

Pruutan sivuvaikutuksia

Ko olet saanu pruutan, saatat saa paikallisen reaksjuunin ja se paikka johon pruuta panthiin mennee punaseksi, paisuu eli tuntuu aralta. Sulle saattaa kans tulla feeperiä, pääkipua, pahoinvointia eli inflyensaa muistuttavia symtoomia. Sie et tartte ottaa yhtheyttä siukkahoitohon niitten takia, jos net ei jatku monta vuorokautta. Sivuvaikutukset oon samantyyppiset ko säsongi-inflyensa pruutasta. Ei ole olemassa raporttia siittä ette pruuta antas vaikeita eli pitkäaikasia sivuvaikutuksia.